

## ORGANISATIE VAN HET GILDELEVEN IN DE KEMPEN

### OVERKOEPELEND

Het gildeleven in de Kempen wordt gecoördineerd vanuit de **HOGE GILDERAAD DER KEMPEN**. Op de website van deze organisatie lezen wij: *De Hoge Gilderaad der Kempen is een koepelorganisatie van een 70-tal gilden uit de Kempen die er hun sport beoefenen. Alle gilden beoefenen het schieten en zijn gegroepeerd volgens gebruik van hun wapen: buks, handboog, kleine kruisboog, sint-jansboog en voetboog. Naast het schieten beoefenen de gilden ook nog het volksdansen, roffelen en vendelen.*

Het gildeleven heeft in de Kempen vele ups en downs gekend. Gedurende bijvoorbeeld oorlogsperiodes waren gildeactiviteiten verboden. Zo ook in de tweede wereldoorlog. Om de draad weer op te nemen werd in 1952 deze Hoge Gilderaad opgericht.

De Hoge Gilderaad telt op dit ogenblik 74 aangesloten gilden waarvan 9 “slapende” gilden t.t.z. gilden die aangesloten zijn maar nemen niet deel aan de activiteiten van de Hoge Gilderaad. Enkel in gemeenten waar in het verleden een gilde bestaan heeft kan opnieuw een gilde opgericht worden.

Elke gilde heeft een stamnummer. Voor Herentals is dit nr 8.

In onderstaande tabel wordt voor elk wapen het aantal actieve gilden opgesomd dat dit wapen hanteert.

WAPEN	AANTAL GILDEN
handboog	36
buks	11
sint-jansboog	7
kleine kruisboog	5
voetboog	5

Tabel 1

Heel dikwijls wordt de patroonheilige van een gilde verbonden aan het wapen dat de gilde gebruikt. Tabel geeft het verband tussen patroonheilige en wapen weer. De cijfers tussen haakjes geven het aantal gilden weer die een afwijkende keuze van patroon hebben.

WAPEN	PATROON
handboog	Sint Sebastiaan (5)
buks	Sint Antonius – Sint Christoffel (3)
sint-jansboog	Sint Joris (0)
kleine kruisboog	Sint Joris (0)
voetboog	Sint Joris (1)

Tabel 2

Het belangrijkste orgaan van de Hoge Gilderaad is de **RAAD DER HOOFDMANNEN**. Deze bestaan uit de hoofdmannen van al de actieve gilden. Deze raad wordt voorgezeten door de **OPPERHOOFDMAN** die de raad samenroept op regelmatige basis. Het is de Raad der Hoofdmannen die de beslissingen treft betreffende de organisatie en de activiteiten van het geheel van gilden.

De uitvoering van de beslissingen van de Raad der Hoofdmannen is de taak van de **Wet**. Dit orgaan wordt eveneens voorgezeten door de Opperhoofdman. Het zou in een bedrijf het “executief comité” genoemd worden. De Wet bestaat uit de Opperhoofdman, de opperkoningen en opperdekens van de verschillende wapens, de keizer, de houder van het Landjuweel en medewerkers zoals de griffiers. In de schoot van de Wet functioneren ook de **WERKGROEPEN** die werden opgericht ter bevordering van het dansen, het roffelen, het vendelzwaaien, feestelijkheden, public relations en het gildebezit. Deze werkgroepen rapporteren regelmatig aan de Wet.

De Hoge Gilderaad beschikt over een website <http://www.hogegilderaadkempen.be> die zeer interessante informatie bevat. Hij geeft het tijdschrift **DE KNAAP** uit waarin de voornaamste nieuwtjes vanuit de verschillende gilden (koningsschieting...) worden samengebracht samen met de verslagen van de vergaderingen van de hoofdmannen.

## DE GILDE

Het belangrijkste document wat betreft de organisatie en de werking van een gilde is **DE KAART**. Een gilde kan slechts aanvaard worden als lid van de Hoge Gilderaad der Kempen nadat haar Kaart werd goedgekeurd door deze Raad. Een kopie van een oude kaart van onze gilde bevindt zich in de gildekamer. Het origineel hiervan bevindt zich in het Herentalse archief.

In dit document worden de verschillende functies binnen de gilde beschreven. Vooreerst heeft elke gilde een **HOOFDMAN**. Hij leidt de gilde en wordt daarin bijgestaan door de **GILDERAAD**. Deze raad bestaat verder als vaste leden uit de **GILDEKONING**, de **GRIFFIER**, de **DEKENS** en de **PENNINGMEESTER**. Indien een gilde een **KEIZER** heeft dan is deze voor het leven lid van de Gilderaad. Gildeleden met vele jaren verdienstelijke inzet kunnen tot **OUDERMAN** benoemd worden en als dusdanig kunnen zij uitgenodigd worden om deel uit te maken van de Gilderaad. Het is in onze gilde eveneens de gewoonte dat de **GILDEPRINS** deel uitmaakt van de Raad. Onze gilde kent ook het mandaat van **KAPITEIN** die de hoofdman kan vervangen indien nodig. Hij is ook lid van de Gilderaad.

## JAARLIJKSE ACTIVITEITEN

Voor al de gilden wordt jaarlijks een **GILDEFEEST** georganiseerd. Zulk een feest bestaat uit een plechtige optocht (**HET SCHONE INKOMEN**) en een **WEDSTRIJD** betreffende het boogschieten, het dansen en het roffelen.

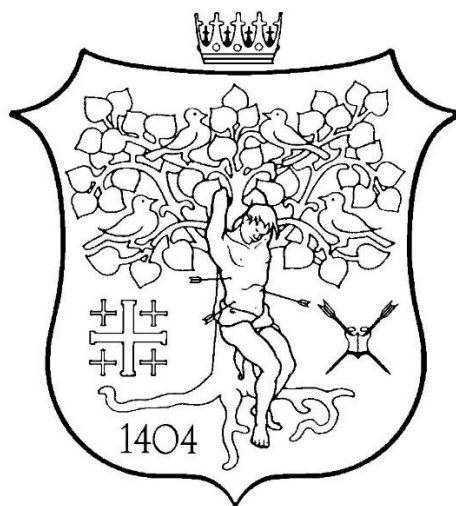
Om de 5 jaren wordt een **LANDJUWEEL** ingericht tussen de gilden. Een gilde wint het landjuweel op basis van punten die het kan verdienen door :

- Deelname aan de gildefeesten (schieten, dansen, roffelen...)
- Verzorging van het gildebezit
- Deelname aan de werkgroepen...
- Deelname aan studiedagen
- Deelname aan Wetsvergaderingen
- Medewerking aan de actie voor andersvaliden

De gilde met het hoogste puntenaantal wint het landjuweel op voorwaarde dat zij bereid is het volgende landjuweel te organiseren. Herentals behaalde één keer het Landjuweel, in 1970.



Het zegel van de Hoge Raad  
der Kempen



Het wapenschild van de  
St Sebastiaansgilde van Herentals

121.

Ingh vanden Winc die ghepente was den schutten en den peden  
 die hier quamen ten schietpelle 7 in Junio Anno 1404.

Jense den hec van ruffelien. D' stad van Bracff, Lou, ghind  
 amblipen, Beldinghem, Bogen, hougroulbe here, edinge,  
 act, helle, haffelt, thene, breede, boppe, Paek, anghat,  
 Ancht, Bogen, opten, zrem, keulle, dieft, zuchene,  
 Herentals, scanden, amecue, brugge, dullen, dindurde,  
 Dordrecht, adst, Strude, dincle, oudencard, D' qudm,  
 Dypen, Bels, fureuse, Biluade, amede, ghierdyghe,  
 wouene, myuele, bryme, chorue, B' amand, dullen,  
 en toughen, ghyt, opte, jersie, daech, datme, In quam  
 m. en. Jany, gh' Wym, en Wym, gh' nede, hinc, en  
 wste, die, gh' om, D' y, m' d' om, com, op, op, lb.  
 m. A, B, D, O, m' d' om, dat  
 h. a. t. d. m. d' om, n' d' om, h' d' om, gh' Wym,

m' lb.

Uittreksel uit een tekst van 1404 van het archief van Mechelen. Dit is de oudste vermelding van het bestaan van een gilde in Herentals. Herentals is het eerste woord links op de 7<sup>e</sup> lijn. Wat het wapen was van deze gilde wordt niet vermeld.

De tekst vermeldt de uitgaven die gedaan werden door Mechelen ter gelegenheid van een schietspel dat Mechelen organiseerde in 1404. Herentals werd hierop uitgenodigd.